

ARNE JACOBSEN
19 Haziran - 10 Ağustos arasında
Proje4L' de

20. yüzyılın en önemli Modern mimar ve tasarımcılarından Arne Jacobsen'in (1902-1971) yüzüncü doğum yılı kutlamaları çerçevesinde Proje4L'de kapsamlı bir sergi düzenleniyor. 19 Haziran - 10 Ağustos 2002 tarihleri arasında izlenebilecek sergi; DDC (Danish Design Centre), DCA (Danish Design Centre for Architecture), İstanbul Danimarka Başkonsolosluğu, İstanbul Danimarka Ticaret Ataşeliği ve IKS (Danish Secretariat for International Cultural Relations) işbirliği ile gerçekleştiriliyor.

20. yüzyılın tasarımına silinmez bir etki bırakan Arne Jacobsen, yalnızca yüzüncü doğum yılı nedeniyle gündeme gelmiyor. Onun önemi, tasarladığı endüstri ürünleri, mobilyaları ve mimari yapılarıyla Modernizm'in en önemli karakterlerinden biri olmasından da kaynaklanıyor. Jacobsen'in yapıtlarını ve tasarım felsefesini anlamak Modernizm'i anlamakla örtüşüyor bir anlamda.

'Arındırılmış' bir biçimle çalışan Jacobsen'in etkilerini, izlerini günlük yaşamımızın her alanında, beğendiğimiz nesnelere tasarımında görmemiz mümkün.

Sergi izleyenlere, mimari ve tasarım anlayışının ardındaki Arne Jacobsen'i tanıma olanağı veriyor. Arne Jacobsen'i bir yanda hiçbir detayın önemsiz olmadığını düşünen ısrarcı, mükemmelliyetçi bir modernist, diğer yanda ise doğa tutkunu bir bitkibilimci olarak tanıyacağız.

Arne Jacobsen'in tasarım felsefesi hemen hemen bir anti-felsefe olarak çıkıyor karşımıza: **"Eğer bir felsefem varsa o da çizim masasında oturmaktır."** Form evreni ile ilgili ifadesi ise Jacobsen'in biçimsel dilini vurguluyor: **"Mümkün olduğunca hafif ve asla ortada değil"**. **"Bugün gerçekten kısa ve yuvarlak proje yapmalıyız"** ifadesi de, çalışanlarının ya da Güzel Sanatlar Akademisindeki öğrencilerinin duyabilecekleri tam bir Jacobsen ifadesi. Jacobsen zaman zaman **"Ben estetiği zaptediyorum,"** derken kendi ilkelerinden de kaçabilen bir anarşist olmuş. Anti-tasarımın, anti-estetiğin hüküm sürdüğü mekânlarda; gösterişsiz, samimi kafelerde bulunmaktan zevk almış. Ama yine de, pastanın lezzetli olması için güzel de görünmesi gerektiğini fark etmiş. Bu örnek, bir dakikalığına da olsa estetiği önemsememenin ne kadar güç olduğunun iyi bir ifadesidir.

Proje4L'deki serginin önemli bir özelliği de **DDC (Danish Design Center)** **"Mihenk Taşları & Yaprak Dökmeyenler"** gezgin sergide yer alan bilgilendirici panoların da sergiye katılmasıdır. Bu panolarda, mimar ve tasarımcı Arne Jacobsen'in başlıca altı mimari yapıtı ve önemli tasarım klasiklerinin tanıtımları bir araya geliyor. 'Mihenk taşları' ve 'yaprak dökmeyenler' hakkında tüm açıklayıcı bilgileri 8 pano eşliğinde görebileceğiz.

"Mihenk taşları", Bellevue Bölgesi, Munkegård Okulu, Rødovre Belediye Sarayı, SAS Royal Oteli, St. Catherine Koleji (Oxford), Danmarks Ulusal Bankası yapılarından oluşmakta. Bu yapılar, Arne Jacobsen'in yeni öğeleri ekleyerek değiştirdiği mimari anlayışına tanıklık etmesi açısından çok önemlidir. St. Catherine Koleji dışındaki tüm mihenk taşları Danimarka'da Kopenhag ve çevresinde yer almaktadır. **"Yaprak dökmeyenler"** ise mobilya

parçalarından, kapı kolu, donatı, aydınlatma ve sofra takımına kadar olan AJ tasarım klasiklerini içeriyor. **Ant** ve **Tongue** sandalye, **Egg** ve **Swan** koltuk, **Oxford** koltuk, **Egg** masa, **AJ sofa**, 36 parçadan oluşan **Cylinda Line** sofra takımı, **AJ Discus**, **AJ Floor**, **AJ Table and Wall**, **AJ Royal** ve **Munkegaard** lambaları yaprak dökme yenlere dönüşmüş AJ tasarımlarındandır. Bu nesnelere karakterize eden gündelik yaşamda kullanıma yönelik düşünülmüş olmalarıdır.

Dünden bugüne: Arne Jacobsen'in mimarisinin gelişim süreci ve tasarım anlayışına tanıklık eden yetkin çalışmaları

Jacobsen, Danimarka Güzel Sanatlar Akademisi'nde mimarlık okudu. Kendisini mimarlık dünyasına tanıtan projesi 1929'da tasarladığı 'Geleceğin Evi' dir. Sarmal şeklindeki kıvrımları ile dairesel evin biçimi ve yeni işlevleri alışıl gelmiş sınırları zorlar. Bu eve, Danimarka'nın Modern Mimarlıkla tanışması denebilir. Jacobsen, yeni mimarlığı, dekorasyonu ve tasarımı gerçekleştirme olanağına kavuşur. İlk büyük çaplı projesi Bellevue restoran ve tiyatro salonuyla birlikte tasarlanan Bellavista konut bloklarıdır. Her şeyi Jacobsen tasarlamıştır. Bu tasarım, modern yaşam düşünün ilk tutarlı uygulamasıdır. Çok katlı Bellavista, Danimarka'daki 'beyaz modernizm'in oluşumuna neden olmuş ve Jacobsen'in "Danimarkalı Le Corbusier" olarak ününü kabul ettirmiştir. Daha sonraki yıllarda, Jacobsen Modernizm'e daha ince bir anlayışla yaklaşır. Daha dingin bir seçiciliğin yer aldığı ifade biçimi ve kendine özgü

biçemi ile bu dönemde gerçekleştirdiği Munkegård Okulu (1949-1957) Arne Jacobsen'in adını Danimarka sınırlarının dışına duyurur. Bu okulda kullandığı **Munkegaard**, Jacobsen'in en çok tanınan lambalarındandır. Ayrıca **Tongue** sandelye yine burası için kullanılmış nesnelere arasındadır.

Jacobsen'in sonraki dönem işlerinin özelliğini Modernizm'in biçimsel dilini yayma ve özgürleştirme gereksinimi belirler, özellikle kullandığı malzemelerin doğal dokusu ön plana çıkar. Bu, malzeme kullanımının en aza indirgenmesi demektir bir anlamda. Jacobsen'in Novo için tasarladığı üç ayaklı kantin sandalyesi **Ant**, bu dönemin ürünüdür ve onun endüstri üretimine yönelmesinin ilk adımıdır. Mimarlığının uluslararası boyut kazandığı Geç-Modern dönemde Rødovre Belediye Binası (1954-1956) ve SAS Royal Hotel (1956-1961) en önemli çalışmalarındandır. Özellikle Royal Hotel, mimarın gelişmiş oran duygusunu, renk ve yüzeye olan duyarlılığını, ayrıntıya verdiği önemi gösterir. Bu denli büyük bir yapıya imza atarken bütünü de gözden kaçırmaz Jacobsen. SAS Royal Hotel, dünyanın ilk ve en ileri bütüncül tasarımıdır. Jacobsen, sanki cam bir kutuda saklanmış organik tasarım koleksiyonuna benzeyen bu otel için çok önemli mobilya parçaları, lamba serileri, donatı, cam ve yemek takımı tasarlamıştır. **AJ cutlery, AJ sofa, AJ handle, Ant** sandalyesinden esinlenerek tasarladığı 7 serisinden **Swan** ve **Egg** en çok bilinen tasarımlarındandır. Bu tasarımlarda dairesel geometrinin ilk örneklerini ve organik biçim düşüncesiyle ilişkili bir tasarımın yaşama geçtiğini görürüz. Bu sandalyeler **Ant** ile birlikte geliştirdiği özel tarzın en uç örnekleridir. Jacobsen'in sandalyeleri, bu açıdan bakıldığında da dairesel geometrinin uygulandığı en yetkin tasarımlardır.

Jacobsen'in tasarım anlayışını oluşturan unsurların tamamı işlevsellik ilkeleleriyle ilintilidir. Onun tarzında; objenin biçimi yalın olarak işlevselliğiyle birlikte oluşur.

Oxford'daki St. Catherine Koleji (1960-63) Arne Jacobsen'in önemli yapıtlarından bir diğeridir. Yapıyı temsil eden mimari ifadenin bir ögesi olarak vurgulanır. St. Catherine Koleji için tasarladığı **AJ Discus** duvar lambası ve eğimli, yüksek sırtlı **Oxford** sandalyesi Jacobsen'in en güçlü yapıtlarındandır. Jacobsen, bu yapıtlarında, önceki yıllarda gerçekleştirdiği tasarımlarına hakim olan serbest, organik anlayıştan uzaklaşır ve temel geometrik biçimlere ilgi duymaya başlar. Son büyük çaplı projesi olan Danmarks Ulusal Bankası için tasarladığı bir dizi donatı bu yönelimi gösterir. 1964'te tasarladığı, temel şekli silindir olan paslanmaz çelik sofrta takımı **Cylinda Line** silindirik biçimlerle sürdürülen işlerin ürünüdür. **Cylinda Line** serisinin bazı parçaları **New York Modern Sanatlar Müzesi**'nin daimi koleksiyonunda yer almaktadır.

Bu önemli Modern'i anımsamak amacıyla Proje4L'de düzenlenen sergi izleyenlere Arne Jacobsen'in mimarisini 'konuşma' olanağı sunuyor. Kuşkusuz bu, Modern Mimarlık alanını daha etkin yorumlamamız olarak da ele alınabilir.

"ARNE JACOBSEN" sergisi 19 Haziran -10 Ağustos 2002 tarihlerinde, Çarşamba - Cumartesi günleri, saat 12:00 - 20:00 arasında Proje4L-İstanbul Güncel Sanat Müzesi'nde görülebilir.

'**ARNE JACOBSEN**' sergisinin gerçekleştirilmesindeki önemli katkıları ve her aşamasında verdikleri destek için:

Ana destekçimiz:

NOVO NORDISK

DDC (Danish Design Center)

DCA (Danish Design Centre for Architecture)

IKS (Danish Secretariat for International Cultural Relations)

İstanbul Danimarka Başkonsolosluğu

İstanbul Danimarka Ticaret Ataşeliği

Bishop

Mozaik

Total Aydınlatma' ya çok teřekkür ederiz.

Geniř bilgi için:

www.arne_jacobsen.com

